

DR JOANNA KRZYŻANOWSKA-ZBUCKA

- | Specjalista psychiatra
- | Ordynator Oddziału Zapobiegania Nawrotom Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
- | Członek zarządu Fundacji eFkropka
- | Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Kongresu Zdrowia Psychicznego
- | Przewodnicząca filii warszawskiej Sekcji Naukowej Psychiatrii Środowiskowej i Rehabilitacji Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

Jakie postawy wobec osób z zaburzeniami psychicznymi dominują w polskim społeczeństwie?

Zaburzenia psychiczne są obarczone jednym z silniejszych stereotypów - osoby chorujące postrzegane są jako groźne i nieprzewidywalne. W medialnym przekazie każde nagłe wydarzenie wiąże się z obciążeniem sprawcy podejrzeniem choroby psychicznej, tak jakby „nikt zdrowy nie mógł tego zrobić”. Stygmatyzacja zwykle wynika z niewiedzy. Osoby chorujące w obawie przed np. utratą pracy ukrywają fakt korzystania z pomocy, doświadczają odrzucenia w rodzinach, gronie przyjaciół, lub odwrotnie - doświadczają nadmiernej protekcjonalności i opieki/kontroli. Dyskryminacja szkodzi nie tylko osobom jej doświadczającym. Wszystkich nas pozbawiamy w ten sposób potencjalnie wartościowych osób, które mogłyby wносить do życia społecznego swój wkład, gdyby dano im szansę i czas na powrót do zdrowia.

Stygmatyzacje dzielimy na: piętno publiczne (public stigma), samonapiętnowanie (self-stigma) i piętno strukturalne (structural stigma). Na piętno publiczne składają się: stereotypy – negatywne przekonania, uprzedzenia – negatywne reakcje emocjonalne wynikające z akceptacji stereotypów i dyskryminacja – zachowania - odpowiedź behawioralna na uprzedzenia. Intencjonalna stygmatyzacja strukturalna w sektorze publicznym to ograniczenie biernego i czynnego prawa wyborczego, sprawowania urzędów publicznych, możliwości zawarcia małżeństwa, opieki nad dziećmi, etc., natomiast

**DEBATA
EKSPERCKA**

**W PARZE
ZE SCHIZOFRENIĄ**

Jak zwiększyć w Polsce dostęp do efektywnych terapii?

27 marca 2019 r.

godz. 12:00

Centrum Prasowe
Polskiej Agencji Prasowej
ul. Bracka 6/8, Warszawa

ORGANIZATORZY:

w sektorze prywatnym - negatywne przekazy medialne dotyczące chorych psychicznie. Procedury i unormowania obowiązujące w sektorze prywatnym i publicznym, takie jak dążenie do ekonomicznej efektywności jako priorytetu, niekiedy z powodu uprzedzeń ograniczenie praw pewnych słabszych grup mniejszościowych, relatywnie małe nakłady finansowe na psychiatryczną opiekę zdrowotną i badania naukowe w dziedzinie psychiatrii dyskryminują chorych psychicznie w sposób niezamierzony.

Spoleczne koszty stygmatyzacji dotyczą nas wszystkich, dużej części społeczeństwa, bo nie tylko samych chorych, ale także ich rodzin. Osoby zdrowe, u których pojawia się problem, późno zgłaszają się po pomoc – wydłuża się czas nieleczonej choroby, co pogarsza rokowanie. Na skutek wykluczenia społeczeństwo traci wartościowe jednostki, które mogłyby w różnych aspektach przyczynić się do rozwoju społeczeństwa, a inwalidyzacja generuje większe koszty pomocy społecznej, a także osłabia się siła i jakość więzi społecznych.

Do najpoważniejszych kosztów indywidualnych stygmatyzacji zaliczamy: gorszą jakość życia, obniżenie statusu ekonomicznego, ograniczenie dostępu do ważnych zasobów (zatrudnienie, edukacja, opieka medyczna, etc.), zwiększenie ryzyka samobójstwa.

Kongres Zdrowia Psychicznego

Pierwszy Kongres Zdrowia Psychicznego, który odbył się 8 maja 2017 roku przyniósł wyraźne korzyści osobom szukającym pomocy z powodu kryzysów i zaburzeń zdrowia psychicznego, pacjentom i ich rodzinom. Pojawiała się realna nadzieja na długo oczekiwana reformę systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce. Pierwszy Kongres przekształcił się w ruch społeczny

który poprzez różnorodne inicjatywy i działania stara się kruszyć mentalne uprzedzenia oraz organizacyjne i ekonomiczne bariery blokujące dobre zmiany w ochronie zdrowia psychicznego oraz promować w tej dziedzinie rozwiązania nowoczesne, oczekiwane (www.kongreszp.org.pl). Dzięki staraniom i determinacji wielu środowisk udało się wdrożyć od 2018 roku pilotażowy program Centrów Zdrowia Psychicznego, inicjujący środowiskową reformę opieki psychiatrycznej w Polsce. Jak dotąd objął on około 10% populacji (www.czp.org.pl). Pozostała część kraju nadal czeka na zmianę, często w bardzo trudnych warunkach, przy znacznych ograniczeniach dostępu do właściwej pomocy. Misją obecnego, drugiego Kongresu jest w tej sytuacji ocena stanu reformy, przypomnienie jej pryncypiów i mobilizacja wokół nich zainteresowania publicznego i energii społecznej.

Główne tematy obrad KZP obejmą:

- promocję i profilaktykę zdrowia psychicznego,
- kierunki dalszej reformy leczenia, zwłaszcza skrajnie zaniedbanej psychiatrii dzieci i młodzieży,
- poprawę współpracy między pomocą społeczną a leczeniem,
- przeciwdziałanie stygmatyzacji osób korzystających z pomocy psychiatrycznej,
- podzielenie się doświadczeniem ruchów samopomocowych i umocnienie ich.

Liczymy, że uda się skuteczniej dotrzeć do opinii publicznej z tym ważnym i palącym wyzwaniem. Utorować drogę potrzebnym decyzjom, wzmocnić pozycję ochrony zdrowia psychicznego i kontynuować tak długo oczekiwane, reformatorskie zmiany.

Na Kongres przyjedzie około tysiąca osób z całego kraju. Będą wśród nich różnorodni interesariusze ochrony zdrowia psychicznego: pacjenci, ich rodziny i specjaliści, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia samopomocowe, przedstawiciele opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Ludzie podejmujący niestrudzenie, w wielu ośrodkach w Polsce, często pionierskie działania u podstaw, na rzecz zmiany losu osób, których udziałem jest doświadczenie kryzysu zdrowia psychicznego. Do Komitetu Honorowego Kongresu zaprosiliśmy wybitnych przedstawicieli świata kultury, nauk humanistycznych, społecznych, medycznych oraz środowisk opiniotwórczych.

Kongres odbędzie się 3. czerwca 2019 r. w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. Czas trwania Kongresu, jako końcowego akordu wielu poprzedzających go inicjatyw i działań społecznych, przewidziany jest na jeden dzień. Po Kongresie w Marszu o Godność przejdziemy ulicami Warszawy.

Dr Joanna Krzyżanowska - Zbucka

**DEBATA
EKSPERCKA**

**W PARZE
ZE SCHIZOFRENIĄ**

Jak zwiększyć w Polsce dostęp
do efektywnych terapii?

27 marca 2019 r.

godz. 12:00

Centrum Prasowe
Polskiej Agencji Prasowej
ul. Bracka 6/8, Warszawa

ORGANIZATORZY:

